

Криза у европској производњи вина

Автор(и): Растителна защита
Дата: 02.02.2024 Брой: 2/2024

Svet vina suočava se sa neobičnom i alarmantnom situacijom, kakva se nije videla skoro šest decenija. Prema Međunarodnoj organizaciji za vinogradarstvo i vino (OIV), u 2023. godini proizvedeno je oko 2,4 miliona hektolitara vina, što je 7% manje u odnosu na prethodnu godinu; u stvari, ovo je najniži nivo proizvodnje od 1961. godine.

Razlozi za ovaj dramatičan pad u proizvodnji vina su raznovrsni, u rasponu od ekstremnih klimatskih uslova do izazova povezanih sa rastom cena osnovnih potrošačkih dobara, goriva i energije u poslednje dve godine, i smanjenja kupovne moći domaćinstava kao posledice pandemije COVID-a i rata u Ukrajini.

Ekstremni klimatski fenomeni, kao što su nepredvidivi toplotni talasi, suše i šumski požari, doveli su do izuzetno loše žetve u mnogim vinogradarskim regionima širom sveta. Međutim, pad u proizvodnji vina nije ravnomerno raspoređen po različitim vinoregijama. Zbog klimatskih anomalija u 2023. godini, vinogradarski regioni u Italiji, Francuskoj i Španiji beleže drastičan pad proizvodnje vina, dok u isto vreme zemlje kao što su Nemačka, Portugal i Rumunija beleže srednje do visoke obime proizvodnje.

Za EU u celini, obim proizvodnje je za 8% niži od prosečnih količina za poslednjih pet godina.

Francuska – ponovo prva u Evropi

Francuska je uspela da obezbedi vodeću poziciju proizvođača vina u Evropi, prvenstveno zbog loše žetve u Italiji (pad od 14% u odnosu na prethodnu godinu). Zapravo, ovo je najniži nivo proizvodnje u Italiji od vremena izuzetno loše žetve 2017. godine, primećuje agencija Reuters.

Španija je na trećem mestu, iako je i njen nivo proizvodnje pao za 14% na najniži nivo u poslednjih 20 godina. Španski i italijanski proizvođači vina najviše su pretrpeli u protekloj godini od klimatskih anomalija – i od produženih suša i od obilnih padavina, što je dovelo do povećane vlažnosti i širenja gljivičnih patogena u vinogradima.

Opšti trendovi koji vode smanjenju proizvodnje i potrošnje vina

Promene u globalnoj klimi, praćene periodima suše i bujičnih kiša, atipične vrućine, kao i vrlo ranim i vrlo kasnim mrazovima, sve više utiču i na evropsku i na globalnu proizvodnju vina.

S druge strane, globalna ekonomska situacija u poslednje dve godine diktirala je određene promene u strukturi tržišta vina.

Rastući troškovi resursa (rad, goriva, đubriva, sredstva za zaštitu bilja) vode značajnom padu proizvodnje vina. Istovremeno, povećanje cena osnovnih potrošačkih dobara i smanjenje kupovne moći vode smanjenju potrošnje vina. Predviđeni ukupni pad u 2023/2024. biće 1,5% u odnosu na nivo od pre godinu dana.

Očekuje se da će smanjenje potrošnje pogoditi uglavnom crna vina i, u manjoj meri, roze vina. Na negativni trend utiču i promene u ukusima i preferencijama potrošača, prvenstveno ka povećanoj potrošnji piva, kao i usvajanje zdravog načina života koji isključuje konzumiranje jačih alkoholnih pića, uključujući i vino.

Tržište vina u Bugarskoj

Hladno i kišovito proleće u Bugarskoj odložilo je sazrevanje grožđa i, shodno tome, kampanja berbe grožđa 2023. godine počela je kasnije u različitim regionima zemlje. Prema operativnim informacijama Ministarstva poljoprivrede i hrane, u protekloj godini došlo je do smanjenja ubranih površina pod vinovom lozom; godinu dana ranije iznosila je 31.579 ha u poređenju sa 29.722 ha u tekućoj godini (-5,9% na godišnjem nivou).

Pored smanjenja površina, negativno utiču i niži prosečni prinosi – 492 kg/da u poređenju sa 564 kg/da krajem septembra 2022. godine. Smanjenje količine stonog grožđa iznosi 46%, pri čemu je obim proizvodnje krajem septembra 2023. godine iznosio 7,1 hiljadu tona u poređenju sa 13,3 hiljade tona u istom periodu prethodne godine. Glavni razlog za prijavljeni pad je smanjenje prosečnih prinosa iz vinograda sa stonim sortama u 2023. godini – 468 kg/da (-22,9%), što je u mnogim slučajevima posledica oštećenja od širenja gljivičnih bolesti kada mere zaštite bilja nisu sprovedene na vreme, kako je navedeno u svom prvom informativnom biltenu Institut za vinogradarstvo i vinarstvo – Pleven.

Lošija žetva takođe određuje povećanje cena vinogradarskog grožđa. Prema istraživanjima Instituta za vinogradarstvo i vinarstvo – Pleven, u nekim regionima Severne Bugarske grožđe od crnih vinskih sorti „Cabernet Sauvignon“ i „Merlot“ proizvođači prodaju po cenama između 1,30–1,40 BGN/kg. Varijacija u cenovnim nivoima u južnim regionima zemlje je veća – između 1,00 BGN/kg i 1,50 BGN/kg, u zavisnosti od ponuđenih količina i sorte grožđa. Uprkos povećanju troškova resursa (rad, goriva, đubriva, sredstva za zaštitu bilja), u 2022. godini cene proizvođača ostale su na relativno niskom nivou – 0,66 BGN/kg bez PDV-a, prema podacima NSI. Mogući izlaz iz teške situacije za uzgajivače grožđa je saradnja u cilju prerade i postizanja veće dodate vrednosti.

Informativni bilten Instituta za vinogradarstvo i vinarstvo – Pleven

Krajem 2023. godine, Institut za vinogradarstvo i vinarstvo – Pleven počeo je sa objavljivanjem Informativnog biltena. Rukovodstvo Instituta ima za cilj da pruži ažurne i korisne informacije o trendovima razvoja u sektoru vinogradarstva i vinarstva u Bugarskoj i širom sveta. Distribucija publikacije je besplatna. Pažnja se posvećuje mogućnostima finansiranja, promenama u nacionalnim i evropskim sektorskim politikama, važnim događajima, kao i obezbeđivanju pristupa rezultatima naučnih istraživanja koje sprovodi tim Instituta za vinogradarstvo i vinarstvo – Pleven. Svako zainteresovano može da kontaktira Institut kako bi primio bilten i dao komentare i preporuke u vezi sa budućim temama koje bi bile od interesa.

[Informativni bilten .pdf](#)